

Počet zmínek: 1

[Online: 1](#) |

Seskupeno dle: Typu média

Seřazeno dle: Datum vydání - od nejnovějších

Online 1

„Lide československý! Tvůj odvěký sen stal se skutkem!“ slyšeli Ostravané 28. října 1918 a propukli v ohlušující jásot

[přejít na web](#), [zobrazit sken](#)

[Online](#), Datum publikace: 27.10.2025 15:58, Datum importu: 27.10.2025 16:06, Zdroj: alive.osu.cz, Autor: Jiří Gregor, Periodicita: Denně, Provozovatel: Ostravská univerzita, Země: CZ, AVE: 2 500 Kč, GRP: 0,01, OTS: 1 026, Celková návštěvnost: 16 700, RU/den: 1 026, RU/měsíc: 14 561

Den vzniku samostatného československého státu patří k našim nejvýznamnějším svátkům. Připomíná konec války a vznik nového státu, ale také odhodlání a víru lidí, kteří před 107 lety proměnili sen o svobodě a samostatnosti ve skutečnost. Přečtěte si více v rozhovoru s historikem Pavlem Carbolem.

Před 107 lety bylo vyhlášeno Československo – stát, který v prvních dnech své existence neměl hranice, měnu ani vládu. Spojovalo ho však nadšení obyvatel a také skutečnost, že žádný z armádních velitelů ani politických představitelů v Praze či Vídni nechtěl situaci řešit vojenskou cestou.

Více jsme si o těchto událostech povídali s historikem z Filozofické fakulty OU a předsedou Společnosti Edvarda Beneše Pavlem Carbolem.

Jásající davy v ulicích, Masaryk, Beneš a Štefánik, legie, které bojovaly za vznik samostatného státu, jenž do 28. října 1918 vlastně neexistoval, očekávání konce války a utrpení civilistů... Ale i problémy, které vznik Československa přinesl.

Vypíchl byste největší zajímavosti spojené s 28. říjnem?

Pro nás už je to těžko představitelná věc, ale stačí se podívat na tehdejší infrastrukturu a informační možnosti. O tom, co se stalo 28. října v Praze, se zbytek nově vznikající republiky dozvídal postupně.

Například slovenská elita se sešla až 30. října 1918 v Martině, v budově Tatra banky, aby se přihlásila ke společnému státu s Čechy. Netušila však, že vyhlášení Československa už v Praze proběhlo o dva dny dříve, stejně jako oslavy samostatného státu. České země zkrátka nebyly se Slovenskem, resp. Horními Uhry, nijak zvlášť propojené.

Za připomenutí stojí také to, že nový stát ještě dlouho neměl úplné a definitivní hranice. Bylo tak třeba nutně kvůli tomu okolkovat bankovky rozpadlé monarchie.

Nadšení českého a slovenského obyvatelstva pro Československo bylo však obrovské. Další národnosti si zvykaly hůře...

Jaké jsou největší zajímavosti 28. října spojené s Ostravou?

To je rozhodně zajímavý příběh. Město bylo už tehdy významným průmyslovým a dopravním uzlem. Začneme na rohu Hollarovy a Poděbradovy ulice, kde stával vyhlášený hotel Slavia. V podvečerních hodinách 28. října se v jeho kavárně sešli zástupci českých politických stran na Ostravsku.

O situaci v Praze je informoval šéfredaktor Moravskoslezských listů Ladislav Knotek, který tehdy – jako každý den – telefonoval svému zpravodaji ve Vídni, aby získal informace o aktuálním dění na válečných frontách.

Účastníci schůzky pak obratem založili Okresní národní výbor. V jeho čele stanul sociálnědemokratický poslanec říšské rady Jan Prokeš, který pak v meziválečném období působil jako vládní komisař a bezesporu nejvýznamnější starosta Moravské Ostravy. Do hotelu později dorazil okružní telegram Národního výboru v Praze s textem prvního zákona Československa a svoláním k národu.

Členové Okresního národního výboru se tehdy rozhodovali, jak informovat širokou veřejnost. Tento úkol na sebe vzal ředitel Lidové knihtiskárny Metoděj (Otto) Štěpánek.

V moravskoostravském (českém) Národním domě, v němž dnes sídlí **Divadlo Jiřího Myrona**, se tehdy hrálo – konkrétně premiéra dramatické báchorky Aloise Jiráska Pan Johanes.

„Lide československý! Tvůj odvěký sen stal se skutkem!“ slyšeli Ostravané 28. října 1918 a propukli v ohlušující jásot

Den vzniku samostatného československého státu patří k našim nejvýznamnějším svátkům. Připomíná konec války a vznik nového státu, ale také odhodlání a víru lidí, kteří před 107 lety proměnili sen o svobodě a samostatnosti ve skutečnost. Přečtěte si více v rozhovoru s historikem Pavlem Carbolem.

JIRÍ GREGOR

27. října 2025

Věda, společnost a umění

3 min.

Posli to dál

Před 107 lety bylo vyhlášeno Československo – stát, který v prvních dnech své existence neměl hranice, měnu ani vládu. Spojovalo ho však nadšení obyvatel a také skutečnost, že žádný z armádních velitelů ani politických představitelů v Praze či Vídní nechtěl situaci řešit vojenskou cestou.

Více jsme si o těchto událostech povídali s historikem z Filozofické fakulty OU a předsedou Společnosti Edvarda Beneše Pavlem Carbolem.

Pane doktore, co vás – jako historika – napadne jako první, když se řekne 28. říjen?

Jásající davy v ulicích, Masaryk, Beneš a Štefánik, legie, které bojovaly za vznik samostatného státu, jenž do 28. října 1918 vlastně neexistoval, očekávání konce války a utrpení civilistů... Ale i problémy, které vznik Československa přinesl.

Vypíchl byste největší zajímavosti spojené s 28. říjnem?

Pro nás už je to těžko představitelná věc, ale stačí se podívat na tehdejší infrastrukturu a informační možnosti. O tom, co se stalo 28. října v Praze, se zbytek nově vznikající republiky dozvídal postupně.

Například slovenská elita se sešla až 30. října 1918 v Martině, v budově Tatra banky, aby se přihlásila ke společnému státu s Čechy. Netušila však, že vyhlášení Československa už v Praze proběhlo o dva dny dříve, stejně jako oslavy samostatného státu. České země zkrátka nebyly se Slovenskem, resp. Horními Uhry, nijak zvlášť propojené.

Za připomenutí stojí také to, že nový stát ještě dlouho neměl úplné a definitivní hranice. Bylo tak třeba nutně kvůli tomu obklopat bankovky rozpadlé monarchie.

Nadšení českého a slovenského obyvatelstva pro Československo bylo však obrovské. Další národnosti si zvykaly hůře...

Jaké jsou největší zajímavosti 28. října spojené s Ostravou?

To je rozhodně zajímavý příběh. Město bylo už tehdy významným průmyslovým a dopravním uzlem. Začneme na rohu Hollarovy a Poděbradovy ulice, kde stával vyhlášený hotel Slavia. V podvečerních hodinách 28. října se v jeho kavárně sešli zástupci českých politických stran na Ostravsku.

O situaci v Praze je informoval šéfredaktor *Moravskoslezských listů* Ladislav Knotek, který tehdy – jako každý den – telefonoval svému zpravodaji ve Vídni, aby získal informace o aktuálním dění na válečných frontách.

Účastníci schůzky pak obratem založili Okresní národní výbor. V jeho čele stanul sociálnědemokratický poslanec říšské rady Jan Prokeš, který pak v meziválečném období působil jako vládní komisař a bezesporu nejvýznamnější starosta Moravské Ostravy. Do hotelu později dorazil okružní telegram Národního výboru v Praze s textem prvního zákona Československa a svoláním k národu.

Členové Okresního národního výboru se tehdy rozhodovali, jak informovat širokou veřejnost. Tento úkol na sebe vzal ředitel Lidové knihtiskárny Metoděj (Otto) Štěpánek.

V moravskoostravském (českém) Národním domě, v němž dnes sídlí Divadlo Jiřího Myrona, se tehdy hrálo – konkrétně premiéra dramatické báchorky Aloise Jirásky *Pan Johanes*.

A právě v ten okamžik se Štěpánek vynořil zpoza opony a přečetl svolání:

Lide československý! Tvůj odvěký sen stal se skutkem. Stát československý vstoupil dnešního dne v řadu samostatných, svobodných, kulturních států světa...

V představení tehdy účinkoval v té době nijak zvlášť známý herec Oldřich Nový, který se později stal ikonou československého filmu. Po letech vzpomínal na reakci publika: „Co se stalo v hledišti, to ani nejde popsat. Lidé propukli v ohlušující jásot, objímali se, plakali, zpívala se hymna a zdálo se, že je s *Johanesem* konec.“

Herci a diváci poté vyšli na blížké náměstí Císaře Karla (dnes Masarykovo), kde symbolicky strhli vývěsní štít kavárny Habsburg. Dvouhlaví rakouští orli z okolních domů pak skončili v řece Ostravici.

Na náměstí před radnicí se mezitím shromáždil početný dav, který po čtyřech letech válečného strádání a represí nadšeně skandoval a zpíval národní písně.

MOHLO BY VÁS ZAJÍMAT

POZVÁNKY

13. listopadu 2024

Členové Okresního národního výboru se tehdy rozhodovali, jak informovat širokou veřejnost. Tento úkol na sebe vzal ředitel Lidové knihtiskárny Metoděj (Otto) Štěpánek.

V moravskoostravském (českém) Národním domě, v němž dnes sídlí Divadlo Jiřího Myrona, se tehdy hrálo – konkrétně premiéra dramatické báchorky Aloise Jiráska *Pan Johanes*.

A právě v ten okamžik se Štěpánek vynořil zpoza opony a přečetl provolání:

Lide československý! Tvůj odvěký sen stal se skutkem. Stát československý vstoupil dnešního dne v řadu samostatných, svobodných, kulturních států světa...

V představení tehdy účinkoval v té době nijak zvlášť známý herec Oldřich Nový, který se později stal ikonou československého filmu. Po letech vzpomínal na reakci publika: „Co se stalo v hledišti, to ani nejde popsat. Lidé propukli v ohlušující jásot, objímali se, plakali, zpívala se hymna a zdálo se, že je s *Johanesem* konec.“

Herci a diváci poté vyšli na blízké náměstí Císaře Karla (dnes Masarykovo), kde symbolicky strhli vývěsní štít kavárny Habsburg. Dvouhlaví rakouští orli z okolních domů pak skončili v řece Ostravici.

Na náměstí před radnicí se mezitím shromáždil početný dav, který po čtyřech letech válečného strádání a represí nadšeně skandoval a zpíval národní písně.

